

Hościłowicz, Janina

Skarb monet z XV-XVI w. z Zubol, pow. Mońki = Клад монет с XV-XVI в. из м. Зуболе, повят Моңьки= 15th-16th century coins from Zubole, Mońki District

"Rocznik Białostocki", 8, 1968, s. 419-420

Zdigitalizowano w ramach projektu pt. Digitalizacja i udostępnianie online czasopisma „Rocznik Białostocki”, dofinansowanego ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na działalność upowszechniającą naukę (nr umowy 834/P-DUN/2019).

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Udostępniono do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JANINA HOŚCIEŁOWICZ

SKARB MONET Z XV—XVI W. Z ZUBOL, POW. MOŃKI

Клад монет с XV—XVI в. из м. Зуболе, повят Моңки
15th—16th century coins from Zubole, Mońki District

Zbiory numizmatyczne Muzeum w Białymstoku w 1964 r. powiększyły się o część skarbu monet przekazanych przez Komendę Wojewódzką Milicji Obywatelskiej i Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku.

Znalazcą okazał się ob. Konstanty Kochański — mieszkaniec wsi Zubole, który podczas prac ziemnych związanych z budową fundamentów domu natrafił w wykopie na gliniany garnek wypełniony numizmatami. Naczynie w trakcie wydobywania na powierzchnię uległo znacznemu uszkodzeniu. Zachowana część posiada kształt zbliżony do bańki, którą wykonano na kole garncarskim, a następnie wypalono. Powierzchnia zewnętrzna od brzuśca ku górze posiada polewę, wewnątrz nie jest glazurowana i nosi widoczne ślady korozji, która przeniknęła z monet. Naczynie zawierało 624 numizmaty¹⁾, natomiast z przekazów pozyskano 530 egzemplarzy. Po ich zidentyfikowaniu okazało się, że zespół składał się w przeważającej ilości z monet polskich, kilka pozycji pochodziło z Prus, Szwecji i Niemiec. Ze względu na dość duże uszkodzenie poszczególnych numizmatów nie udało się określić bliżej czterech monet polskich, jednej niemieckiej, sześciu pruskich i jednej szwedzkiej.

Skład pozostałej części skarbu przedstawia się następująco:

P o l s k a

Władysław Jagiełło (1386—1434)

2 półgrosze koronne

Kazimierz Jagiellończyk (1447—1492)

16 półgroszy koronnych

2 szelągi

Jan Olbracht (1492—1501)

37 półgroszy koronnych

Aleksander Jagiellończyk (1501—1506)

31 półgroszy koronnych

40 półgroszy litewskich

¹⁾ Gazeta Białostocka nr 162 (4022) z dnia 9.VII.1964 r. Wydanie A, str. 3, kolumna 1.

Zygmunt I Stary (1506—1548)

- 2 grosze koronne
- 52 półgrosze koronne
- 47 półgroszy litewskich
- 1 grosz gdański
- 4 półgrosze gdańskie
- 1 szeląg elbląski
- 5 groszy pruskich
- 4 szelągi pruskie
- 12 groszy lennych pruskich Albrechta Brandenburskiego
- 2 szelągi pruskie Albrechta Brandenburskiego
- 21 półgroszy świdnickich Ludwika II króla węgierskiego i czeskiego

Zygmunt August (1548—1572)

- 16 denarów litewskich
- 123 dwudenarów litewskich
- 66 półgroszy litewskich
- 2 czworaki litewskie

Stefan Batory (1576—1586)

- 8 szelągów koronnych
- 3 szelągi litewskie
- 1 trojak ryski
- 1 grosz ryski
- 5 szelągów ryskich
- 1 grosz z oblężenia Gdańska
- 1 szeląg gdański

Zygmunt III Waza (1587—1632)

- 3 trojaki koronne
- 4 szelągi koronne
- 5 szelągów ryskich

W opisanej grupie najstarszą monetą są półgrosze Władysława Jagiełły, najmłodszą szwedzka z jedynie czytelną datą 1595 r. Największa ilość numizmatów pochodzi z okresu Zygmunta Augusta — 207 egzemplarzy, z kolei panowanie Zygmunta Starego prezentowane jest 130 pozycjami, Aleksandra Jagiellończyka — 71, pozostałe są mniej liczne: Stefana Batorego — 20, Zygmunta III Wazy — 12.

Ustalenie ram chronologicznych całego skarbu jest niemożliwe, ponieważ wyszczególnione wyżej monety odnoszą się tylko do części zespołu.